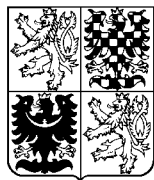

Ročník 2018

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 9

Rozeslána dne 15. února 2018

Cena Kč 66,–

O B S A H:

12. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Nagojsko-kualalumpurského doplňkového protokolu o odpovědnosti a náhradě škod ke Cartagenskému protokolu o biologické bezpečnosti
-

12**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 15. října 2010 byl v Nagoji přijat Nagojsko-kualalumpurský doplňkový protokol o odpovědnosti a náhradě škod ke Cartagenskému protokolu o biologické bezpečnosti¹⁾.

Jménem České republiky byl Protokol podepsán v New Yorku dne 11. května 2011.

S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky jej ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Protokolu, dne 13. února 2012.

Protokol vstupuje v platnost na základě svého článku 18 odst. 1 dne 5. března 2018 a tímto dnem vstupuje v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Protokolu a jeho překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

¹⁾ Cartagenský protokol o biologické bezpečnosti k Úmluvě o biologické rozmanitosti, přijatý v Montrealu dne 29. ledna 2000, byl vyhlášen pod č. 89/2005 Sb. m. s.

**NAGOYA — KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL
ON LIABILITY AND REDRESS TO THE CARTAGENA
PROTOCOL ON BIOSAFETY**

The Parties to this Supplementary Protocol,

*Being Parties to the Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention
on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Protocol”,*

*Taking into account Principle 13 of the Rio Declaration on Environment
and Development,*

*Reaffirming the precautionary approach contained in Principle 15 of the
Rio Declaration on Environment and Development,*

*Recognizing the need to provide for appropriate response measures
where there is damage or sufficient likelihood of damage, consistent with the
Protocol,*

Recalling Article 27 of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article

1

OBJECTIVE

The objective of this Supplementary Protocol is to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, by providing international rules and procedures in the field of liability and redress relating to living modified organisms.

Article

2

USE OF TERMS

1. The terms used in Article 2 of the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Convention”, and Article 3 of the Protocol shall apply to this Supplementary Protocol.

2. In addition, for the purposes of this Supplementary Protocol:

(a) “Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol” means the Conference of the Parties to the Convention serving as the meeting of the Parties to the Protocol;

(b) “Damage” means an adverse effect on the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, that:

(i) Is measurable or otherwise observable taking into account, wherever available, scientifically-established baselines recognized by a competent authority that takes into account any other human induced variation and natural variation; and

(ii) Is significant as set out in paragraph 3 below;

(c) “Operator” means any person in direct or indirect control of the living modified organism which could, as appropriate and as determined by domestic law, include, *inter alia*, the permit holder, person who placed the living modified organism on the market, developer, producer, notifier, exporter, importer, carrier or supplier;

(d) “Response measures” means reasonable actions to:

(i) Prevent, minimize, contain, mitigate, or otherwise avoid damage, as appropriate;

(ii) Restore biological diversity through actions to be undertaken in the following order of preference:

a. Restoration of biological diversity to the condition that existed before the damage occurred, or its nearest equivalent; and where the competent authority determines this is not possible;

b. Restoration by, *inter alia*, replacing the loss of biological diversity with other components of biological diversity for the same, or for another type of use either at the same or, as appropriate, at an alternative location.

3. A “significant” adverse effect is to be determined on the basis of factors, such as:

(a) The long-term or permanent change, to be understood as change that will not be redressed through natural recovery within a reasonable period of time;

(b) The extent of the qualitative or quantitative changes that adversely affect the components of biological diversity;

(c) The reduction of the ability of components of biological diversity to provide goods and services;

(d) The extent of any adverse effects on human health in the context of the Protocol.

Article

3

SCOPE

1. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from living modified organisms which find their origin in a transboundary movement. The living modified organisms referred to are those:

(a) Intended for direct use as food or feed, or for processing;

(b) Destined for contained use;

(c) Intended for intentional introduction into the environment.

2. With respect to intentional transboundary movements, this Supplementary Protocol applies to damage resulting from any authorized use of the living modified organisms referred to in paragraph 1 above.

3. This Supplementary Protocol also applies to damage resulting from unintentional transboundary movements as referred to in Article 17 of the Protocol as well as damage resulting from illegal transboundary movements as referred to in Article 25 of the Protocol.

4. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from a transboundary movement of living modified organisms that started after the entry into force of this Supplementary Protocol for the Party into whose jurisdiction the transboundary movement was made.

5. This Supplementary Protocol applies to damage that occurred in areas within the limits of the national jurisdiction of Parties.
6. Parties may use criteria set out in their domestic law to address damage that occurs within the limits of their national jurisdiction.
7. Domestic law implementing this Supplementary Protocol shall also apply to damage resulting from transboundary movements of living modified organisms from non-Parties.

Article

4

CAUSATION

A causal link shall be established between the damage and the living modified organism in question in accordance with domestic law.

Article

5

RESPONSE MEASURES

1. Parties shall require the appropriate operator or operators, in the event of damage, subject to any requirements of the competent authority, to:
 - (a) Immediately inform the competent authority;
 - (b) Evaluate the damage; and
 - (c) Take appropriate response measures.
2. The competent authority shall:
 - (a) Identify the operator which has caused the damage;
 - (b) Evaluate the damage; and
 - (c) Determine which response measures should be taken by the operator.
3. Where relevant information, including available scientific information or information available in the Biosafety Clearing-House, indicates that there is a sufficient likelihood that damage will result if timely response measures are not taken, the operator shall be required to take appropriate response measures so as to avoid such damage.

4. The competent authority may implement appropriate response measures, including, in particular, when the operator has failed to do so.

5. The competent authority has the right to recover from the operator the costs and expenses of, and incidental to, the evaluation of the damage and the implementation of any such appropriate response measures. Parties may provide, in their domestic law, for other situations in which the operator may not be required to bear the costs and expenses.

6. Decisions of the competent authority requiring the operator to take response measures should be reasoned. Such decisions should be notified to the operator. Domestic law shall provide for remedies, including the opportunity for administrative or judicial review of such decisions. The competent authority shall, in accordance with domestic law, also inform the operator of the available remedies. Recourse to such remedies shall not impede the competent authority from taking response measures in appropriate circumstances, unless otherwise provided by domestic law.

7. In implementing this Article and with a view to defining the specific response measures to be required or taken by the competent authority, Parties may, as appropriate, assess whether response measures are already addressed by their domestic law on civil liability.

8. Response measures shall be implemented in accordance with domestic law.

Article

6

EXEMPTIONS

1. Parties may provide, in their domestic law, for the following exemptions:

(a) Act of God or *force majeure*; and

(b) Act of war or civil unrest.

2. Parties may provide, in their domestic law, for any other exemptions or mitigations as they may deem fit.

Article

7

TIME LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for:

- (a) Relative and/or absolute time limits including for actions related to response measures; and
- (b) The commencement of the period to which a time limit applies.

Article

8

FINANCIAL LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for financial limits for the recovery of costs and expenses related to response measures.

Article

9

RIGHT OF RECOURSE

This Supplementary Protocol shall not limit or restrict any right of recourse or indemnity that an operator may have against any other person.

Article

10

FINANCIAL SECURITY

1. Parties retain the right to provide, in their domestic law, for financial security.
2. Parties shall exercise the right referred to in paragraph 1 above in a manner consistent with their rights and obligations under international law, taking into account the final three preambular paragraphs of the Protocol.
3. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol after the entry into force of the Supplementary Protocol shall request the Secretariat to undertake a comprehensive study which shall address, *inter alia*:

- (a) The modalities of financial security mechanisms;

- (b) An assessment of the environmental, economic and social impacts of such mechanisms, in particular on developing countries; and
- (c) An identification of the appropriate entities to provide financial security.

Article

11

RESPONSIBILITY OF STATES FOR INTERNATIONALLY WRONGFUL ACTS

This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of States under the rules of general international law with respect to the responsibility of States for internationally wrongful acts.

Article

12

IMPLEMENTATION AND RELATION TO CIVIL LIABILITY

1. Parties shall provide, in their domestic law, for rules and procedures that address damage. To implement this obligation, Parties shall provide for response measures in accordance with this Supplementary Protocol and may, as appropriate:

- (a) Apply their existing domestic law, including, where applicable, general rules and procedures on civil liability;

- (b) Apply or develop civil liability rules and procedures specifically for this purpose; or

- (c) Apply or develop a combination of both.

2. Parties shall, with the aim of providing adequate rules and procedures in their domestic law on civil liability for material or personal damage associated with the damage as defined in Article 2, paragraph 2 (b):

- (a) Continue to apply their existing general law on civil liability;

- (b) Develop and apply or continue to apply civil liability law specifically for that purpose; or

- (c) Develop and apply or continue to apply a combination of both.

3. When developing civil liability law as referred to in subparagraphs (b) or (c) of paragraphs 1 or 2 above, Parties shall, as appropriate, address, inter alia, the following elements:

- (a) Damage;
- (b) Standard of liability, including strict or fault-based liability;
- (c) Channelling of liability, where appropriate;
- (d) Right to bring claims.

Article

13

ASSESSMENT AND REVIEW

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall undertake a review of the effectiveness of this Supplementary Protocol five years after its entry into force and every five years thereafter, provided information requiring such a review has been made available by Parties. The review shall be undertaken in the context of the assessment and review of the Protocol as specified in Article 35 of the Protocol, unless otherwise decided by the Parties to this Supplementary Protocol. The first review shall include a review of the effectiveness of Articles 10 and 12.

Article

14

CONFERENCE OF THE PARTIES SERVING AS THE MEETING OF THE PARTIES TO THE PROTOCOL

1. Subject to paragraph 2 of Article 32 of the Convention, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall serve as the meeting of the Parties to this Supplementary Protocol.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall keep under regular review the implementation of this Supplementary Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Supplementary Protocol and, *mutatis mutandis*, the functions assigned to it by paragraphs 4 (a) and (f) of Article 29 of the Protocol.

Article
15
SECRETARIAT

The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Supplementary Protocol.

Article
16
RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION AND THE PROTOCOL

1. This Supplementary Protocol shall supplement the Protocol and shall neither modify nor amend the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of the Parties to this Supplementary Protocol under the Convention and the Protocol.
3. Except as otherwise provided in this Supplementary Protocol, the provisions of the Convention and the Protocol shall apply, *mutatis mutandis*, to this Supplementary Protocol.
4. Without prejudice to paragraph 3 above, this Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of a Party under international law.

Article
17
SIGNATURE

This Supplementary Protocol shall be open for signature by Parties to the Protocol at the United Nations Headquarters in New York from 7 March 2011 to 6 March 2012.

Article
18
ENTRY INTO FORCE

1. This Supplementary Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves it or accedes thereto after the deposit of the fortieth instrument as referred to in

paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval, or accession, or on the date on which the Protocol enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

Article

19

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Supplementary Protocol.

Article

20

WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Supplementary Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Supplementary Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

3. Any Party which withdraws from the Protocol in accordance with Article 39 of the Protocol shall be considered as also having withdrawn from this Supplementary Protocol.

Article

21

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Supplementary Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Supplementary Protocol.

DONE at Nagoya on this fifteenth day of October two thousand and ten.

PŘEKLAD

**NAGOJSKO – KUALALUMPURSKÝ DOPLŇKOVÝ PROTOKOL O ODPOVĚDNOSTI
A NÁHRADĚ ŠKOD KE CARTAGENSKÉMU PROTOKOLU O BIOLOGICKÉ
BEZPEČNOSTI**

Smluvní strany tohoto doplňkového protokolu

jako smluvní strany Cartagenského protokolu o biologické bezpečnosti k Úmluvě o biologické rozmanitosti (dále jen „protokol“),

berouce v úvahu zásadu 13 Deklarace o životním prostředí a rozvoji přijaté v Riu,

opětne stvrzující přístup založený na předběžné opatrnosti obsažený v zásadě 15 Deklarace o životním prostředí a rozvoji přijaté v Riu,

uznávající, že je třeba stanovit vhodná protiopatření tam, kde došlo ke škodě nebo je dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se tak stane, a to v souladu s protokolem,

s odvoláním na článek 27 protokolu

dohodly se následovně:

Článek 1***Cíl***

Cílem tohoto doplňkového protokolu je přispět k ochraně a udržitelnému využívání biologické rozmanitosti, rovněž s přihlédnutím k rizikům pro lidské zdraví, stanovením mezinárodních pravidel a postupů v oblasti odpovědnosti a náhrady škod týkající se živých modifikovaných organismů.

Článek 2***Používání termínů***

1. Pro tento doplňkový protokol se použijí termíny použité v článku 2 Úmluvy o biologické rozmanitosti, dále jen „úmluva“, a článku 3 protokolu.
2. Pro účely tohoto doplňkového protokolu se dále:
 - (a) „konferencí smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu“ rozumí konference smluvních stran úmluvy sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu;
 - (b) „škodou“ rozumí nepříznivé účinky na ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti, rovněž s přihlédnutím k rizikům pro lidské zdraví, které:

- (i) jsou měřitelné nebo jinak pozorovatelné s přihlédnutím k vědecky stanoveným základním stavům, jsou-li dostupné, uznaným příslušným orgánem, který bere v úvahu veškeré další změny způsobené lidmi a přirozené změny; a
 - (ii) jsou významné, jak je uvedeno v odstavci 3 níže:
 - (c) „provozovatelem“ rozumí každá osoba mající přímou nebo nepřímou kontrolu nad živým modifikovaným organismem, která může podle potřeby a jak je stanoveno vnitrostátními právními předpisy zahrnovat mimo jiné držitele povolení, osobu, která uvedla živý modifikovaný organismus na trh, vývojového projektanta, výrobce, oznamovatele, vývozce, dovozce, dopravce či dodavatele;
 - (d) „protiopatřeními“ rozumí přiměřené kroky, jejichž účelem je:
 - (i) předcházet, minimalizovat, omezit, zmírnit nebo se jiným vhodným způsobem vyvarovat škodám;
 - (ii) obnovit biologickou rozmanitost prostřednictvím kroků, které budou podniknuty v následujícím pořadí:
 - a. obnova biologické rozmanitosti do stavu, který existoval před vznikem škod, nebo do stavu, který se nejvíc blíží takovému stavu; a pokud příslušný orgán rozhodne, že to není možné;
 - b. obnova provedená, mimo jiné, nahrazením ztráty biologické rozmanitosti jinými složkami biologické rozmanitosti pro tentýž nebo jiný způsob použití, a to v tomtéž nebo podle potřeby jiném místě.
3. „Významné“ nepříznivé účinky se stanoví na základě faktorů, jako jsou:
- (a) dlouhodobá nebo trvalá změna, tj. změna, u níž v přiměřené časové lhůtě nedojde k náhradě škod prostřednictvím přirozené obnovy;
 - (b) rozsah kvalitativních a kvantitativních změn, které mají nepříznivý vliv na složky biologické rozmanitosti;
 - (c) snížení schopnosti složek biologické rozmanitosti poskytovat zboží a služby;
 - (d) rozsah jakýchkoli nepříznivých účinků na lidské zdraví v rámci protokolu.

Článek 3

Oblast působnosti

1. Tento doplňkový protokol se vztahuje na škody způsobené živými modifikovanými organismy, které mají původ v přeshraničním pohybu. Uvedené živé modifikované organismy jsou takové, které:

- (a) jsou určeny k přímému užití jako potravina nebo krmivo nebo ke zpracování;
- (b) jsou určeny k uzavřenému nakládání;
- (c) jsou určeny k záměrnému zavádění do životního prostředí.

2. Pokud jde o záměrné přeshraniční pohyby, tento doplňkový protokol se vztahuje na škody vyplývající z povoleného používání živých modifikovaných organismů uvedených výše v odstavci 1.

3. Tento doplňkový protokol se rovněž vztahuje na škody vyplývající z neúmyslných přeshraničních pohybů podle článku 17 protokolu, jakož i na škody vyplývající z nezákonných přeshraničních pohybů podle článku 25 protokolu.

4. Tento doplňkový protokol se vztahuje na škody vyplývající z přeshraničního pohybu živých modifikovaných organismů, který byl zahájen po vstupu tohoto doplňkového protokolu v platnost pro smluvní stranu, do jejíž jurisdikce byl přeshraniční pohyb uskutečněn.

5. Tento doplňkový protokol se vztahuje na škody, k nimž došlo na území v rámci vnitrostátní jurisdikce smluvních stran.

6. Při řešení škod, k nimž došlo na území v rámci vnitrostátní jurisdikce smluvních stran, mohou smluvní strany použít kritéria stanovená jejich vnitrostátními právními předpisy.

7. Vnitrostátní právní předpisy, jimiž se provádí tento doplňkový protokol, se rovněž vztahují na škody vyplývající z přeshraničních pohybů živých modifikovaných organismů ze států, které nejsou smluvními stranami.

Článek 4

Příčinná souvislost

Musí být stanovena příčinná souvislost mezi škodami a příslušným živým modifikovaným organismem, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

Článek 5

Protiopatření

1. V případě škod smluvní strany budou v závislosti na požadavcích příslušného orgánu vyžadovat, aby příslušný provozovatel či provozovatelé:

- (a) neprodleně informoval/i příslušný orgán;
- (b) vyhodnotil/i škody; a
- (c) přijal/i vhodná protiopatření.

2. Příslušný orgán je povinen:

- (a) určit provozovatele, který škody způsobil;
- (b) vyhodnotit škody; a
- (c) určit, která odpovídající protiopatření by měl provozovatel přijmout.

3. Pokud příslušné informace, včetně dostupných vědeckých informací a informací dostupných v Informačním systému pro biologickou bezpečnost, naznačují, že v případě nepřijetí včasných protiopatření existuje dostatečná pravděpodobnost vzniku škod, provozovatel je povinen přijmout vhodná protiopatření, aby se takovým škodám zabránilo.

4. Příslušný orgán může provést vhodná protiopatření, zejména pokud tak neučinil provozovatel.

5. Příslušný orgán je oprávněn vymáhat od provozovatele náklady a výdaje na vyhodnocení škod a provedení takových vhodných protipatření, jakož i náklady a výdaje s tím spojené. Strany mohou ve svých vnitrostátních předpisech stanovit další situace, v nichž provozovatel není povinen nést náklady a výdaje.

6. Rozhodnutí příslušného orgánu, kterými se od provozovatele vyžaduje provést protipatření, by měla být odůvodněna. Taková rozhodnutí by měla být provozovateli oznámena. Vnitrostátní právní předpisy stanoví opravné prostředky, včetně možnosti správního nebo soudního přezkoumání takových rozhodnutí. Příslušný orgán v souladu s vnitrostátními právními předpisy také informuje provozovatele o dostupných opravných prostředcích. Využívání těchto opravných prostředků nebrání příslušnému orgánu, aby přijal za přiměřených okolností odpovídající protipatření, nestanoví-li vnitrostátní právní předpisy jinak.

7. Při provádění tohoto článku a s cílem vymezit konkrétní protipatření, která budou příslušným orgánem požadována nebo přijímána, mohou smluvní strany podle potřeby posoudit, zda jsou opatření již upravena jejich vnitrostátními právními předpisy upravujícími občanskoprávní odpovědnost.

8. Protipatření musejí být provedena v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

Článek 6

Výjimky

1. Strany mohou svými vnitrostátními právními předpisy stanovit následující výjimky:

- (a) vyšší moc neboli *vis maior*; a
- (b) válečný akt a občanské nepokoje.

2. Strany mohou svými vnitrostátními právními předpisy stanovit další výjimky a zmírnění, jež považují za vhodné.

Článek 7

Lhůty

Strany mohou svými vnitrostátními právními předpisy stanovit:

- (a) relativní, popř. absolutní lhůty, včetně lhůt pro kroky spojené s protipatřeními; a
- (b) počátek období, ke kterému se lhůta vztahuje.

Článek 8

Finanční limity

Smluvní strany mohou svými vnitrostátními právními předpisy stanovit finanční limity pro náhradu nákladů a výdajů spojených s protipatřeními.

Článek 9

Právo na náhradu

Tento doplňkový protokol nesmí omezit právo nebo bránit právu na postih nebo odškodnění, které má provozovatel vůči jakékoli jiné osobě.

Článek 10

Finanční zabezpečení

1. Smluvní strany si ponechávají právo stanovit svými vnitrostátními právními předpisy finanční zabezpečení.
2. Smluvní strany uplatní právo uvedené výše v odstavci 1 způsobem, který je v souladu s jejich právy a povinnostmi podle mezinárodního práva, a to s přihlédnutím k posledním třem odstavcům preambule protokolu.
3. První zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu po vstupu doplňkového protokolu v platnost požádá sekretariát o provedení komplexní studie, která se bude zabývat mimo jiné:
 - (a) formami mechanismů finančního zabezpečení;
 - (b) posouzením ekologických, ekonomických a společenských dopadů těchto mechanismů, zejména na rozvojové země; a
 - (c) stanovením vhodných subjektů pro zajištění finančního zabezpečení.

Článek 11

Odpovědnost států za jednání v rozporu s mezinárodním právem

Tento doplňkový protokol se nedotýká práv a povinností států vyplývajících z pravidel obecného mezinárodního práva, pokud jde o odpovědnost států za jednání v rozporu s mezinárodním právem.

Článek 12

Provádění a vztah k občanskoprávní odpovědnosti

1. Smluvní strany vnitrostátními právními předpisy stanoví pravidla a postupy pro řešení škod. Za účelem splnění této povinnosti smluvní strany stanoví protiopatření v souladu s tímto doplňkovým protokolem, a podle potřeby mohou:
 - (a) uplatnit stávající vnitrostátní právní předpisy, včetně obecných pravidel a postupů pro občanskoprávní odpovědnost, kde je to vhodné;
 - (b) uplatnit nebo vypracovat pravidla a postupy pro občanskoprávní odpovědnost zvláště pro tento účel; nebo
 - (c) uplatnit nebo vypracovat kombinaci obou možností.
2. S cílem zajistit odpovídající pravidla a postupy ve vnitrostátních právních předpisech upravujících občanskoprávní odpovědnost na majetku a za škody na zdraví spojené se škodami definovanými v článku 2, odstavci 2, písmenu (b) smluvní strany:
 - (a) budou nadále uplatňovat stávající obecné právní předpisy upravující občanskoprávní odpovědnost;

(b) zvlášť pro tento účel vypracují a uplatní nebo nadále budou uplatňovat právní úpravu občanskoprávní odpovědnosti; nebo

(c) vypracují a uplatní nebo nadále budou uplatňovat kombinaci obou možností.

3. Při vypracování právních předpisů upravujících občanskoprávní odpovědnost, jak je uvedeno výše v odstavci 1 a 2 pod písmenem (b) a (c), se smluvní strany mimo jiné soustředí na:

(a) škody;

(b) standardy odpovědnosti, včetně absolutní odpovědnosti nebo odpovědnosti za zavinění;

(c) stanovení odpovědnosti, je-li to vhodné;

(d) právo vymáhat nároky.

Článek 13

Hodnocení a přezkum

Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu přezkoumá po pěti letech od jeho vstupu v platnost a poté po každých pěti letech účinnost tohoto doplňkového protokolu, za předpokladu, že smluvní strany poskytnou informace, které takový přezkum vyžadují. Nerozhodnou-li smluvní strany doplňkového protokolu jinak, přezkum se provede v rámci posouzení a přezkumu protokolu podle článku 35 protokolu. První přezkum zahrne přezkum účinnosti článků 10 a 12.

Článek 14

Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu

1 Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu bude sloužit jako zasedání smluvních stran tohoto doplňkového protokolu, a to v souladu s článkem 32, odstavcem 2 úmluvy.

2 Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran protokolu pravidelně přezkoumává plnění tohoto doplňkového protokolu a v rámci svého mandátu přijímá rozhodnutí nezbytná k prosazení jeho účinného plnění. Vykonává funkce, které jsou jí tímto doplňkovým protokolem svěřeny, a obdobným způsobem též funkce, které jsou jí svěřeny podle článku 29 odstavce 4 písmene (a) a (f) protokolu.

Článek 15

Sekretariát

Sekretariát zřízený článkem 24 úmluvy plní funkci sekretariátu tohoto doplňkového protokolu.

Článek 16

Vztah k úmluvě a protokolu

1. Tento doplňkový protokol doplňuje protokol a nesmí protokol měnit ani upravovat.
2. Tento doplňkový protokol se nedotkne práv a povinností smluvních stran tohoto doplňkového protokolu vyplývajících z úmluvy a protokolu.
3. Není-li tímto doplňkovým protokolem stanoveno jinak, ustanovení úmluvy a protokolu se přiměřeně použijí na tento doplňkový protokol.
4. Aniž by tím byl dotčen výše uvedený odstavec 3, tento doplňkový protokol se nedotkne práv a povinností jakékoli smluvní strany vyplývajících z mezinárodního práva.

Článek 17

Podpis

Tento doplňkový protokol je otevřen k podpisu pro smluvní strany protokolu v sídle Organizace spojených národů v New Yorku ve dnech 7. března 2011 až 6. března 2012.

Článek 18

Vstup v platnost

1. Tento doplňkový protokol vstoupí v platnost devadesátým dnem po dni uložení čtyřicáté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení států nebo organizací pro regionální hospodářskou integraci, jež jsou smluvními stranami protokolu.
2. Pro každý stát nebo organizaci pro regionální hospodářskou integraci, které ratifikují, přijmou nebo schválí tento doplňkový protokol nebo k němu přistoupí po uložení čtyřicáté listiny podle výše uvedeného odstavce 1, vstoupí tento doplňkový protokol v platnost devadesátým dnem po dni uložení listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení daného státu nebo organizace pro regionální hospodářskou integraci, případně ke dni, k němuž pro daný stát nebo organizaci pro regionální hospodářskou integraci vstupuje v platnost protokol, podle toho, které datum je pozdější.
3. Pro účely výše uvedených odstavců 1 a 2 se žádná listina uložená organizací pro regionální hospodářskou integraci nepokládá za dodatečnou k těm, které byly uloženy členskými státy uvedené organizace.

Článek 19

Výhrady

K tomuto doplňkovému protokolu nemohou být činěny žádné výhrady.

Článek 20

Odstoupení

1. Kdykoli po uplynutí dvou let ode dne vstupu tohoto doplňkového protokolu v platnost pro určitou smluvní stranu může tato smluvní strana od doplňkového protokolu odstoupit písemným oznámením depozitáři.

2. K takovému odstoupení dojde po uplynutí jednoho roku ode dne jeho přijetí depozitářem nebo k případnému pozdějšímu datu uvedenému v oznámení o odstoupení.
3. Každá smluvní strana, která v souladu s článkem 39 protokolu odstoupí od protokolu, bude rovněž považována za odstoupivší od tohoto doplňkového protokolu.

Článek 21

Závazná znění

Prvopis tohoto doplňkového protokolu, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění mají stejnou platnost, bude uložen u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k tomuto doplňkovému protokolu své podpisy.

V Nagoji dne patnáctého října dva tisíce deset.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS s. r. o., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 175, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce mezinárodních smluv. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2018 činí 5 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS s. r. o., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné a objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávky – knihkupci – 516 205 175, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Obchodní galerie IBC (2. patro), Příkop 6; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Olomouc:** Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Pardubice:** ABONO s. r. o., Sportovců 1121; **Plzeň:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 3:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Řipská 23; **Praha 4:** Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 4; **Praha 9:** DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, KARTOON, s. r. o., Klíšská 3392/37 – vazby sbírek tel. a fax: 475 501 773, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec:** Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.